

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE
JAARVERSLAG VAN DE SECRETARIS OVER HET JAAR 1964.

In een tijd, waarin elke levende politieke partij, tegen de achtergrond van stroomversnellingen op bijna elk gebied, van steeds complexer probleemstellingen - en de noodzaak deze te "vertalen" -, het behouden en leggen van contact met haar leden enerzijds en het tonen van het juiste "gezicht" naar buiten anderzijds tot haar continue taak heeft te rekenen, kan het verslagjaar 1964 voor onze partij, hoewel verkiezingsloos, terecht niet als een derhalve onbelangrijk jaar worden getypeerd.

In de eerste plaats brachten de wijzigingen die zich in 1963 in de bestuursorganen van onze partij hadden voltrokken - in het vorige jaarverslag werd daaraan ampele aandacht geschonken - o.m. met zich mede, dat het grotendeels vernieuwde Hoofdbestuur zich moest gaan "inspelen" in zijn taak om leiding te geven aan de partij.

Leiding geven betekent - zeker voor onze partij - niet, dat de richting van het partijbeleid op een partij-Olympus, i.c. door het Hoofdbestuur wordt bepaald of dat - nog erger - het denkvermogen met betrekking tot de partij-politiek aldaar geacht zou worden geconcentreerd te zijn.

Leiding betekent evenmin het alleen maar administratief-organisatorisch "runnen" van een partij, hoe belangrijk dit aspect van de bestuurstaak ook mag zijn.

Leiding geven aan de partij, aan onze partij, houdt in het leiding geven aan de meningsvorming in de partij teneinde de positie van de partij te kunnen bepalen ten aanzien van maatschappelijke eisen van heden en toekomst, in nauw contact/overleg enerzijds met hen, die de praktische politiek bedrijven, anderzijds met de partij en de leden zelf.

Wat dit laatste betreft, het contact moet zijn kracht in casu ontleen aan een wisselwerking, is niet statisch, doch dynamisch: door de opinievorming in de partij te stimuleren, worden het politieke meeleven en meedenken van de partij in al zijn geleidingen bevorderd.

Deze zaken laten zich gemakkelijker neerschrijven dan in de praktijk realiseren. Er valt in dit opzicht nog zeer veel te doen. Wij zullen doende moeten blijven de daartoe meest geëigende middelen op te sporen en aan te wenden.

In dit verband dient te worden vermeld, dat uitbreiding is gegeven aan een reeds eerder beproefd "middel": de instelling van commissies, die al of niet met specifieke opdrachten een bepaald terrein bestrijken. De rapporten van bepaalde commissies - evenals de conclusies van congressen - kunnen in principe zowel bijdragen tot het op gang brengen van discussies onder de leden en zo opinievormend werken, als ook het gezicht van de partij naar buiten in positieve zin beïnvloeden.

Voor toekomstige partij-activering en met name de ledenwerving kan de in 1964 gehouden enquêtering in de afdelingen met betrekking tot de activiteiten in relatie tot de stempercentages en de ledentallen van groot nut zijn.

In het kader van dit jaarverslag is een meer dan "aanstippen" van een bepaald aantal politieke gebeurtenissen resp. politieke onderwerpen niet wel mogelijk.

De moeilijkheden rondom H.K.H. Prinses Irene en haar gemaalskeuze vonden hun weerslag in de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Een en ander leidde er toe, dat de grenzen van de ministeriële verantwoordelijkheid met betrekking tot de leden van het Koninklijk Huis nader werden gezien (nota Regering inzake ministeriële verantwoordelijkheid Koninklijk Huis). De Regering verzocht de Ministers van Staat, onze ere-Voorzitter Prof. Mr. P. J. Oud en Dr. W. Drees, terzake te adviseren.

Radio en televisie namen in de landspolitiek een belangrijke

plaats in. De Pacificatie-commissie werd geïnstalleerd: de P.v.d.A. nam geen zitting. Reclame-televisie kwam tot ons vanuit zee (REM). Aan het naar de mening van velen ontijdige einde van de REM werd door onze fracties in Tweede en Eerste Kamer - zij onthielden hun stem aan het wetsontwerp installaties continentaal plat - niet medegewerkt.

De Pacificatie-commissie sprak zich uit voor reclame op het tweede televisie-net.

De motie-Baeten (K.V.P.) in de vergadering van de vaste Commissie voor O.K. en W. nodigde de Regering uit om spoedig, in ieder geval vóór 1 Maart, haar zienswijze kenbaar te maken ten eerste omtrent de vraag volgens welke voor alle bestaande en nieuw toe te laten zendgemachtigden gelijkelijk geldende criteria reeds vóór inwerkingtreding van de nieuwe omroepwet aan andere groepen naast de huidige concessionarissen een - voorlopige - zendmachtiging voor radio en/of televisie kan worden gegeven, en ten tweede omtrent de wijze waarop - eveneens voorlopig - reclame in radio en/of televisie kan worden toegelaten.

De televisie-uitzending "Zo is het toevallig...." op 4 Januari 1964 leidde in onze kring o.m. tot discussies over de vraag of een overheidsingrijpen i.c. gerechtvaardigd zou zijn geweest.

Woningbouw, (tijdstip(pen) van) belastingverlaging, verhoging A.O.W.-uitkeringen, huur- en subsidiebeleid, investeringen lagere publiekrechtelijke lichamen, waren onderwerpen, die, ten nauwste samenhangend met het algemeen financieel-economisch beleid, in de vergaderzalen des lands en daarbuiten sterk de aandacht trokken.

Van de volgende op korte en/of lange termijn (zeer) belangrijke en zeer uiteenlopende onderwerpen kan hetzelfde worden gezegd:

Wegenfonds, verhoging collegegelden (inmiddels door Minister Bot ingetrokken), Bijlmermeer, Rijnmond, wijziging gemeentewet met betrekking tot spreiding bestuur, wet territoriale decentralisatie, aardgas, prijsbeleid, positie K.L.M., ruimtelijke ordening, lucht- en waterverontreiniging, herziening ondernemingsrecht en vermogensaanwasdeling.

Na deze inleidende beschouwing volgt een opsomming van al hetgeen in het verslagjaar is voorgevallen.

IN MEMORIAM.

Door overlijden ontvielen ons in het verslagjaar wederom vele vooraanstaande leden. Van hen willen wij noemen: J.M. Pattist te Rotterdam, redacteur van de Rotterdamse pagina van "Vrijheid en Democratie"; A.J. Kalff te 's-Gravenhage; Dr. M.P. Vrij, oud-lid van het Hoofdbestuur, oud-lid van de gemeenteraad van Eindhoven; Mevrouw H.A. Mijndliëff-Fost, oud-presidente van de Zeister Vrouwen-groep; T. de Boer, oud-penningmeester van de afdeling Nijmegen; Dr. R.H. Baron de Vos van Steenwijk te De Wijk, oud-Commissaris der Koningin in de provincie Drenthe, oud-lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal; Joh. G.H. Cornelissen te Amsterdam, oud-lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, oud-lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland; J.W. Schiphorst, secretaris van de afdeling Ruinerwold; E.J. van Rees Vellinga, wethouder van Bergen (N.H.); P.L. Vis te Haastede, wethouder van Westerschouwen en voorzitter van de afdeling aldaar; Mr. H.P. Beets, oud-lid van de gemeenteraad en oud-voorzitter van de afdeling Nijmegen; K.L. Gaaikema Schuiringa, oud-lid van de Provinciale Staten van Groningen en oud-wethouder van de gemeenten Oldenove en Haren (Gr.).

AFDELINGEN.

Het aantal afdelingen nam in het verslagjaar wederom toe, en wel van 416 tot 423. Opgericht werden 10 afdelingen: Katwijk, Voorhout, Doesburg, Noordwijkerhout, Abbenbroek, Oudenoorn, Vierpolders, Nederhorst den Berg, Zwartewaal en Bergambacht. Samengevoegd werden de afdelingen Sittard/Geleen en Heerlen tot de afdeling Mijnstreek, terwijl de afdelingen Weststellingwerf-Noordwolde en Weststellingwerf/Wolvega werden samengevoegd tot

de afdeling Weststellingwerf. Opgeheven werd de afdeling Hoevelaken.

REGIONALE PROPAGANDISTEN.

Per 1 Januari ving de heer J. Weggezans te Assen zijn werkzaamheden als regionaal propagandist voor Drente aan. De heren J.N.F.Ch. Dorrius, L. Roodenburg, H.G. Roodhuyzen en D.J.A. van der Vliet zetten hun arbeid, respectievelijk in Friesland, Overijssel, Zuid-Holland en Gelderland met toewijding voort.

"VRIJHEID EN DEMOCRATIE".

In de loop van het verslagjaar werd besloten een proef te nemen met een speciale Zeeuwse en Drentse editie. Met ingang van 8 October verscheen het blad in de provincie Zeeland eenmaal per maand met een Zeeuwse wisselpagina, onder redactie van de heer J.F. Blanksma te Koudekerke. Met ingang van 29 October werd dit voorbeeld door Drente gevolgd. De Drentse wisselpagina staat onder redactie van de heer G.A. de Ridder te Beilen, die op 1 Januari uit de landelijke redactie was getreden, doch als vast medewerker aan "Vrijheid en Democratie" verbonden bleef. Helaas kwam de redacteur van de Rotterdamse wisselpagina, de heer J.M. Pattist, in het begin van het verslagjaar te overlijden.

Het Stichtingsbestuur vergaderde op 14 April, 26 Juni, 9 October en 16 November.

JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING.

De jaarlijkse Algemene Vergadering werd in 1964 gehouden op Vrijdagavond 17 en Zaterdag 18 April in Hotel de Cocagne te Eindhoven. Na een openingstoespraak door de Voorzitter der Partij, Ir. K. van der Pols, die een speciaal woord van welkom richtte tot de ere-Voorzitter, Z. Exc. Prof. Mr. P. J. Oud, die op het podium had plaatsgenomen, werd een politieke rede gehouden door de Voorzitter der Tweede Kamerfractie, Mr. W. J. Geertsema; beide toespraken werden door de radio uitgezonden. Vervolgens begroette de Voorzitter de afvaardiging van de J.O.V.D.; een dankwoord werd gesproken door haar Voorzitter, Drs. E. Nypels. Hierna kwam een toegevoegd agenda-punt aan de orde, dat algemene instemming verwierf, namelijk de benoeming van de oud-Algemeen Secretaris der Partij, de heer D. W. Dettmeijer, tot ere-lid. De Vrijdagavond werd tenslotte besteed aan de behandeling van huishoudelijke zaken, jaarverslagen enz., terwijl voorts de Commissie van Beroep en de Commissie voor de Reglementen, in verband met het verstrijken van de zittingsduur van de leden dezer commissies, opnieuw werden benoemd.

De Zaterdagochtend was gewijd aan de bespreking van de door de Commissie tot Herziening van het Beginselprogramma opgestelde Discussie-grondslag voor zes hoofdpunten van een nieuw Beginselprogramma. Deze bespreking werd ingeleid door een toelichting op de Discussie-grondslag door het lid der commissie, Dr. E. Nordlohne.

Zaterdagmiddag werd het beleid van de Kamerfracties besproken.

Een bestuursverkiezing werd op deze Algemene Vergadering niet gehouden, aangezien nog slechts enkele maanden geleden, namelijk op 9 November 1963, het gehele bestuur nieuw was verkozen.

DAGELIJKS BESTUUR EN HOOFDBESTUUR.

Het Hoofdbestuur vergaderde in 1964 negen maal, namelijk op 10 en 15 Februari, 11 April, 23 Mei, 6 en 20 Juni, 26 September, 7 November en 12 December.

Het Dagelijks Bestuur vergaderde veertien maal.

PARTIJRAAD.

De Partijraad kwam twee maal bijeen. De vergadering van 20 Juni was gewijd aan het onderwerp "Nederland in Europa", ingeleid door Mr. H. van Riel; op 26 September werd de politieke toestand besproken.

COMMISSIES.

Een zevental nieuwe commissies werd in het verslagjaar inge-

steld, en wel een Perscommissie, een Propagandacommissie en een Commissie Omroepbestel, alle onder leiding van de heer H.J.L.Vonhoff; een Onderwijscommissie onder voorzitterschap van Dr.P.J.Reimer; een Sociaal-Economische Commissie onder leiding van Drs.G.M.V.van Aardenne, een Sportcommissie onder voorzitterschap van Jhr.Mr.A.Feith, en een Commissie tot Herziening van de Statuten en Reglementen, waarvan de heer Mr.F.Korthals Altes het voorzitterschap op zich nam. Voorts werd besloten tot instelling van een Commissie Bezitsvorming.

Zowel de reeds bestaande als de nieuw ingestelde commissies ontwikkelden een grote activiteit. De Commissie tot Herziening van het Beginselprogram vergaderde op 6 Februari, 9 Maart en 8 April; de Propagandacommissie op 15 April en 26 Mei; de Radio- en Televisiecommissie op 31 Januari, 19 Maart, 26 Mei, 24 Augustus, 21 September en 4 November; de Landelijke Landbouwcommissie op 28 Januari, 24 Juni en 28 October; de Commissie voor Culturele Zaken op 11 September en 22 October; de Onderwijscommissie op 14 Mei, 1 en 29 October; de Commissie Omroepbestel op 10 Maart; de Landelijke Middenstandscommissie op 9 Juni, 1 October en 9 November; de Commissie tot Herziening van de Statuten en Reglementen op 14 September, 19 October, 2 en 23 November en 21 en 28 December. De Sociaal-Economische Commissie werd op 29 October geïnstalleerd en splitste zich in haar eerste plenaire vergadering in een zestal subcommissies, namelijk de werkgroepen Loonpolitiek, Prijspolitiek, E.E.G., Vermogensaanwasdeling, Sociale Politiek en Belastingpolitiek. De Sportcommissie werd geïnstalleerd op 24 November. De Redactiecommissie van "Vrijheid en Democratie" kwam geregeld bijeen. De Perscommissie was waar nodig actief. Op 12 October kwam een aantal journalisten van liberale huize met het Dagelijks Bestuur aan een maaltijd bijeen.

Van de onderwerpen, die door de verschillende commissies werden behandeld, noemen wij: de Landelijke Landbouwcommissie: initiatiefvoorstellen van Vondeling en Peschar, structuurbeleid, markt- en prijsbeleid en E.E.G.-landbouwbeleid; de Commissie voor Culturele Zaken: balletsubsidie, subsidie Holland Festival en opera; de Onderwijscommissie: positie openbaar onderwijs en HAVO-experimenten; deze commissie splitste zich in een aantal secties; de Landelijke Middenstandscommissie: begroting van Economische Zaken, verticale prijsbinding, loon- en prijsbeleid in verband met het S.E.R.-advies, compensatie voor de zelfstandigen van de stijgende premielasten voor de volksverzekeringen, ontwikkeling van nieuwe koopcentra, heroriëntering ten aanzien van de P.B.O. in verband met door de Regering gevraagd S.E.R.-advies.

MR.H.C.DRESSELHUYSFONDS.

Het Bestuur van het Mr.H.C.Dresselhuysfonds vergaderde op 27 October.

RADIO- EN TELEVISIEZENDTIJD.

De Radio- en Televisiecommissie streefde er naar zowel de veertiendaagse tienminuten-radiozendtijd als de tweemaandelijke tienminuten-televisiezendtijd zo goed mogelijk te benutten. Voortdurend werd gezocht naar mogelijkheden om de uitzendingen te verlevendigen; ook werd de actualiteit in het oog gehouden. De zes televisie-uitzendingen in het verslagjaar werden als volgt gevuld: 20 Januari: een vraaggesprek met de heren van der Pols en Quarles van Ufford; 16 Maart: een discussie tussen de heren Geertsema, Joekes en van Riel over de belastingverlaging; 11 Mei: "Jeugd en Liberalisme", samenstelling van een schoolkrant; 31 Augustus: een beschouwing van Mevrouw van Someren over de zogenaamde anti-REM-wet; 26 October: een reactie hierop door de heer Mr.H.W.van Doorn, voorzitter van de K.R.O., die om "droit de réponse" had verzocht; na afloop van deze uitzending werd een persconferentie gehouden; en tenslotte op 21 December wederom een beschouwing van Mevrouw van Someren over de REM.

KADERCURSUS.

In het najaar werd de kadercursus voortgezet. De onderwerpen waren ditmaal Defensie, Middenstand en Industrialisatie. Van de drie weekends in October en November, die wederom door een honderdtal cursisten werden bezocht, stond het eerste en laatste weekend onder leiding van Mr.H.van Riel, het tweede onder leiding van Mr.F.Korthals Altes.

STICHTING ORGANISATIE "VROUWEN IN DE V.V.D."

De Organisatie "Vrouwen in de V.V.D." hield haar jaarlijks congres op 10 en 11 October te Oosterbeek. Op 24 April organiseerde zij een Landdag te Gieten. Daarnaast werden verscheidene provinciale bijeenkomsten gehouden.

LIBERAAL DEMOCRATISCH CENTRUM.

Het Liberaal Democratisch Centrum hield zijn jaarvergadering op 29 Februari. Als sprekers traden op de heer H.J.L.Vonhoff over het onderwerp "Welke betekenis kan het Liberaal Democratisch Centrum voor de V.V.D. hebben" en Dr.E.Nordlohne over "De politieke ontwikkeling".

Op 4 April had een gesprek plaats tussen het Dagelijks Bestuur der Partij en het Dagelijks Bestuur van het Liberaal Democratisch Centrum.

LIBERAL INTERNATIONAL.

Het contact met de Liberal International werd behalve door de heer D.W.Dettmeijer ook door het Dagelijks Bestuur der Partij onderhouden. De vergadering van de Executive op 25 en 26 April te Londen werd bijgewoond door de heren Dettmeijer en Quarles van Ufford; de vergadering van de Executive op 27 en 28 Juni te Parijs door de heren Dettmeijer en Korthals Altes.

Op het congres te Stresa in de eerste week van October was behalve de heer Dettmeijer ook Z.Exc. Mr.E.H.Toxopeus aanwezig. Het was voor onze Partij een eer dat Minister Toxopeus op dit congres tot vice-president van de Liberal International werd verkozen.

VERENIGING VAN STATEN- EN RAADSLEDEN.

In het verslagjaar organiseerde de Vereniging wederom een Studie-conferentie, en wel op Zaterdag 22 en Zondag 23 Februari in "Woudschoten" te Zeist.

De conferentie stond onder leiding van de voorzitter der Vereniging, de heer D.W.Dettmeijer.

Inleidingen werden gehouden door Hare Exc.Drs.J.F.Schouwenaar-Franssen over "Enige actuele vraagstukken van bejaardenzorg", de heer D.W.Dettmeijer over "Voorlichting en public relations door provincies en gemeenten", Mr.C.L.W.Fock, Commissaris der Koningin in de provincie Groningen, over "Enige energieproblemen" en Mr.J.Drijver over "Taak en plaats van de gemeenten in 1964".

De jaarvergadering der Vereniging werd Zaterdag 22 Februari gehouden.

Het Bestuur kwam op 12 Juni bijeen.

De jaarlijkse bijeenkomst van raadsleden uit de grotere gemeenten, als gewoonlijk bijgewoond door Z.Exc.Prof.Mr.P.J.Oud, werd op 19 September gehouden, en gevolgd door een groot aantal regionale bijeenkomsten.

Het ledental der Vereniging bedroeg per 31 December 1964 801, tegen 790 per 31 December 1963.

Het maandblad "Provincie en Gemeente" verscheen regelmatig.

CONGRESSEN KAMER-CENTRALES.

Op 8 Februari werd te Amsterdam door de Noord-Hollandse Kamer-Centrales een congres over de P.B.O. georganiseerd.

De Kamer-Centrales Assen, Groningen en Leeuwarden hielden op 30 Mei te Zuidlaren een Noordelijk Liberaal Congres.

Op 21 November organiseerden de Kamer-Centrales Gelderland

en Zwolle een Liberale Europa-dag.

Een aantal afdelingen in de Kamer-Centrale Dordrecht tenslotte hield op 7 Maart een réunie.

PUBLICATIES.

In April verscheen het Jaarboekje 1964.

In het najaar kwam een brochure tot stand, bevattende een korte uiteenzetting van de voornaamste achtergronden van het politieke denken van onze Partij, alsmede van de grondslagen van het beleid en van de vormen van organisatie. Dat aan een dergelijke brochure dringend behoefte bestond bleek wel uit het feit, dat de eerste oplage van 10.000 exemplaren in zeer korte tijd was uitverkocht, zodat een herdruk noodzakelijk was.

DISTRICTSCENTRALE RIJNMOND.

Met het oog op de in 1965 te houden verkiezingen voor de Raad van Rijnmond, waarbij ruim 600.000 kiezers (of 10% van alle kiezers) in de gelegenheid worden gesteld om zich over Rijnmond-belangen en algemene politieke vraagstukken uit te spreken, werd in de loop van het verslagjaar een Districtscentrale Rijnmond opgericht.

Uit de bovenstaande opsomming kan men zich een zij het onvolledige indruk vormen van de activiteiten in onze Partij; onvolledig, aangezien de vele activiteiten van Centrales en afdelingen hier ontbreken; de rubriek "Uit de Partij" in het weekblad "Vrijheid en Democratie" kan in dezen een belangrijke aanvulling zijn.

Onze Partij is krachtens haar beginselen een dynamische, open, Volkspartij. Zij richt zich, zij kan en moet zich richten tot het gehele volk, alle "images" ten spijt.

De taak van ons allen, leden van de V.V.D., samen de partij vormend, zal in de komende tijd met name zijn om - óók in image - de partij dichter te brengen bij de kiezers, uit welke sociale geleiding en van welke geestelijke achtergrond deze ook zijn.

Indien wij aan die taak steeds arbeiden, is verdere consolidatie en uitbouw van onze partij als derde des lands geen vraag meer.

Moge ook de hernieuwde bezinning op onze uitgangspunten, op ons beginselprogram, leiden tot een herbevestiging van de sterke grondslagen van een partij, die dynamisch is, de moderne tijd (derhalve) niet behoeft te vrezen, en open staat en open blijft voor heel ons volk.

JHR.MR.W.H.D.QUARLES VAN UFFORD,
(Algemeen Secretaris).

MR.M.M.F.VAN EVERDINGEN,
(Secretaresse).